

Fiskālās disciplīnas
padome

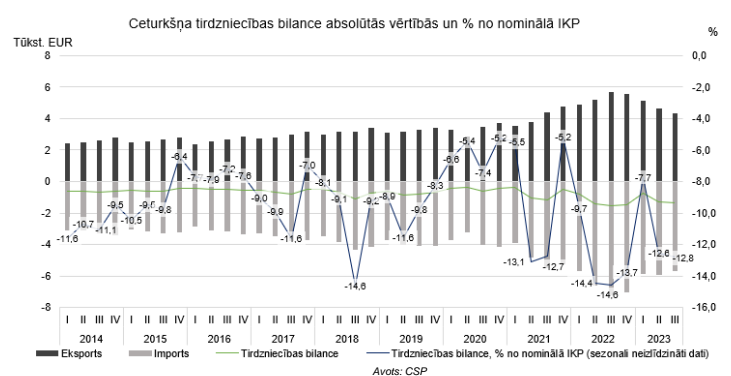
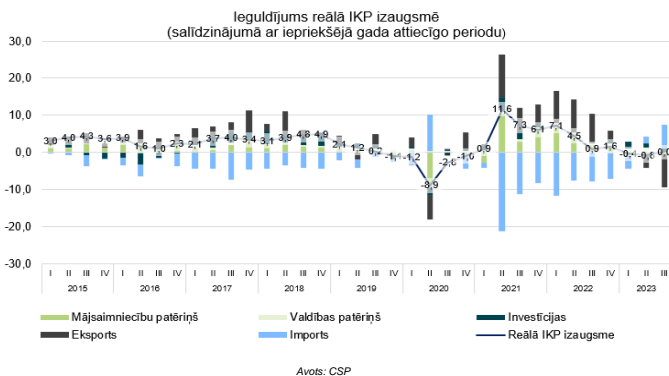
2023. gada III ceturkšņa makroekonomisko rādītāju monitorings

Saskaņā ar CSP publicētiem datiem, reālais IKP 2023. gada III ceturksnī bija 7,1 mljrd. eiro. Salīdzinot ar 2022. gada III ceturksni, sezonāli korigētie dati liecina, ka IKP saglabājās iepriekšējā līmenī, bet salīdzinot ar iepriekšējo ceturksni, pieauga par 0,2%. IKP pieaugums faktiskajās cenās III ceturksnī bija 2,2%, bet salīdzinot ar iepriekšējo ceturksni tas saruka par 0,2%. No izlietojuma aspekta, lielākais devums IKP pieaugumā III ceturksnī bijis valdības patēriņam (+1,3%), investīcijām (+1%), bet majsaimniecību patēriņa devums samazinājās par 0,6% un arī eksporta devums negatīvs (-8,7%), kas ir zemāks pat par 2020. gada II cet. rādītāju. No ražošanas aspekta raugoties, III ceturksnī lielākie devumi IKP pieaugumā bijuši būvniecības nozarei (+16,1%) un izglītībai (+7,8%), kā arī operācijām ar nekustamo īpašumu (+6,8%), bet būtiskākā lejupslīde vērojama finanšu un apdrošināšanas pakalpojumu jomā (-14,9%), lauksaimniecībā (-10,7%), transporta pakalpojumos (-9,8%), kā arī pārējā rūpniecībā (-9,3%). Inflācija III ceturksnī ievērojami samazinājās - līdz 5%, kas ir mazāk par 6,6 procentpunktiem, salīdzinot ar iepriekšējo ceturksni. Tirdzniecības bilances deficīts bija 12,8% no IKP, ar minimālu pasliktinājumu kopš II ceturkšņa.

Makroekonomiskie rādītāji (sezonāli izlīdzināti)	2021 faktiskie dati					2022 faktiskie dati					2023 faktiskie dati					Prognoze (13.06 ¹)				2023 g. izpilde /prognoze*
	I	II	III	IV	2021	I	II	III	IV	2022	I	II	III	IV	2023	2023	2024	2025	2026	
Reālā IKP izaugsme	0,9%	11,6%	7,3%	6,1%	6,7%	7,1%	4,5%	0,9%	1,6%	3,4%	-0,4%	-0,8%	0,0%	-	-	1,0%	2,5%	2,9%	2,9%	↓ -1,4 pp.
Nominālā IKP izaugsme	1,4%	14,6%	11,6%	14,0%	10,8%	17,6%	18,2%	16,7%	14,0%	16,6%	10,3%	5,6%	2,2%	-	-	11,0%	5,5%	6,2%	5,8%	↓ -5,0 pp.
Inflācija (patēriņa cenas)	-0,1%	2,3%	3,8%	7,1%	3,3%	9,2%	16,4%	21,7%	21,5%	17,3%	19,6%	11,6%	5,0%	-	-	10,0%	2,2%	2,5%	2,3%	↑ 2,1 pp.
IKP deflators	0,4%	2,6%	4,3%	7,2%	3,8%	9,8%	13,0%	16,0%	12,0%	12,8%	10,8%	6,4%	2,3%	-	-	9,9%	2,9%	3,2%	2,8%	↓ -3,4 pp.

Avots: CSP, FDP, FM

*2023. gada FM prognoze salīdzinot ar I-III ceturkšņu vidējo aritmētisko: ↑ augstāk par prognozēto procentpunktos; ↓ zemāk par prognozēto %punktos; 1 prognoze izpildīs.

Ekonomiskās attīstības priekšrocības 2023. gada III ceturksnī

Būvniecības nozarē produkcijas apjoma pieaugums ir novērojams jau trešo ceturksni pēc kārtas. Nozares produkcijas apjoms III cet. pieaudzis par 16,1%, salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu. Pieaugumi ir visās būvniecības apakš nozarēs – ēku būvniecībā (+33,2%), specializētajos būvdarbos (+16,6%) un inženierbūvniecībā (+2,3%). Tomēr paredzamā apbūves platība III cet. samazinājusies par 9%, bet izsniegto būvatļauju skaits samazinājies par 8,3%, salīdzinot ar 2022. gada III cet. Būvniecības izmaksu pieaugums kļuvis lēnāks, III cet. tas bija 3%. Šo pieaugumu visvairāk ietekmēja strādnieku darba izmaksu pieaugums (+6,9%) un izmaksas mašīnu un mehānismu uzturēšanai un lietošanai (5%), kamēr būvmateriālu izmaksas pieauga vien par 0,5%.

Ārvalstu viesu interese ceļot uz Latviju atjaunojas un uzturēšanās viesnīcās un citās tūristu mītnēs mēreni pieaug. Salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu, šogad III ceturksnī apkalpoto ārvalstu viesu skaits Latvijas viesnīcās audzis par 11,3% un par 14% pieaudzis arī pavadīto nakšu skaits.

Patēriņa cenu pieauguma temps ir ievērojami mazinājies, vismazāk pieauga cenas mājokļa uzturēšanai. Mājokļa uzturēšanas izmaksas III cet. augušas par 0,4%, samazinoties pret šī gada II cet. par 24,2 pp. Inflācija III ceturksnī nokritās līdz 5%, bet ceturkšņu salīdzinājumā jau vērojama deflācija. Lai arī lēnāks, tomēr, patēriņa cenu kāpums turpinājās tādām precēm un pakalpojumiem, kuru pieprasījuma elastība ir ierobežota. Pārtikai un bezalkoholiskiem dzērieniem cenas pieauga par 8,4% (samazinājums pret II cet. 9,1 pp.), veselības aprūpei cenas pieauga par 9,9% un, salīdzinot ar II cet., samazinājums ir minimāls (0,4 pp.).

Reālā darba samaksa apsteigusi patēriņa cenu kāpumu un mazinājusi algoto darbinieku pirktspējas kritumu. Šī gada III cet. vidējā darba samaksa kāpusi par 11,8%, salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu. Sabiedriskā sektorā kāpums bijis par 13,7%, kas ir straujākais pieaugums šajā gadā, vidējā bruto darba samaksa sasniegusi 1564 eiro, bet privātajā sektorā kāpums bijis 11,1% un vidējā bruto darba samaksa 1546 eiro. Neto reālā darba samaksa III cet. ir pieaugusi par 5,7%, otro ceturksni pēc kārtas, pārsniedzot patēriņa cenu pieaugumu.

Reģistrētā bezdarba līmenis vidēji III ceturksnī bija 5,5%, bet faktiskā bezdarba līmenis 6,4%. Abi rādītāji III ceturkšņa periodā ik mēnesi samazinājās, kopumā liecinot par darbaspēka pieejamības ierobežojumiem. Lai gan šāda situācija ekonomikā nav veselīga, tomēr pastāvošās ekonomikas recesijas apstākļos aktīvs darba tirgus liecina, ka ekonomika spēs samērā ātri atkopties, ārēji negatīvie faktori mazināsies.

Ekonomiskās attīstības ierobežojumi 2023. gada III ceturksnī

Rūpniecībā kopumā, t.sk. apstrādes rūpniecībā, produkcijas apjoms turpināja samazināties, tomēr šis samazinājums kļuvis lēnāks. Rūpniecībā III cet. produkcijas apjoms saruka par 5,3% un lejupslīde novērojama visos trīs š.g. ceturkšņos, tomēr III cet. lejupslīde ir vislēnākā. Apstrādes rūpniecībā produkcijas apjoms samazinājies par 4,7%. Apstrādes rūpniecības apakš nozarēs - koksnes un koka izstrādājumu ražošanā, produkcijas apjoma samazinājums ir -4,7%, būvmateriālu ražošanā -17,1%, mēbeļu ražošanā -25%, un tekstila ražošanā -18,1%. Pieaugumi ir datoru un elektronisko iekārtu ražošanā (+10,9%), pārtikas ražošanā (+3,4%), metālu ražošanā (2,3%) un ādas izstrādājumu ražošanā (+21,2%).

Mazumtirdzniecības apgrozījums III ceturksnī ir zemākais kopš gada sākuma. CSP sezonāli korigētie dati salīdzināmajās cenās liecina, ka kopumā mazumtirdzniecības uzņēmumu apgrozījuma samazinājums III cet. bija 2,9%, t.sk. nepārtikas preču mazumtirdzniecībā (-4,5%) un pārtikas preču mazumtirdzniecībā (-2,5%), bet degvielas mazumtirdzniecībā minimāls pieaugums (+0,3%).

Preču eksporta apjoma samazinājums turpinājies, bet pakalpojumu eksporta pieaugums apstājies. Preču eksporta apjoms III cet. samazinājies par 23,6%, pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu. Vislielākais samazinājums ir tirdzniecībā ar ES valstīm (-17,1%), eksporta samazinājums uz citām valstīm (-5,7%) un uz NVS valstīm (-0,8%). Pakalpojumu eksports, pēc pārlicinotās izaugsmes iepriekšējos periodos, III cet. kopumā nepieauga, bet septembrī tas samazinājās par 3,3%. Latvijas Bankas dati liecina, ka III ceturksnī transporta pakalpojumu eksports pieauga vidēji par 0,1%, salīdzinot ar 2022. gada III cet., ceļojumu pakalpojumu eksports auga par 2%, bet citu pakalpojumu eksports samazinājās par 2,1%.